

POROČILO O OPRAVLJENIH AKTIVNOSTIH IZ NASLOVA POGODBE ZA:

Izvajanje aktivnosti potrebnih za izvajanje posipanja točonosnih oblakov s srebrovim jodidom na območju SV Slovenije v letu 2014 z letalsko obrambo pred točo

Letalski center Maribor je v skladu z določili naslovne pogodbe s pristojnim ministrstvom v sezoni 2014 nadaljeval izvajanje posipavanja oblakov z letali v smislu obrambe pred točo.

Leta 2014 smo z aktivnim izvajanjem obrambe pred točo z letali začeli 25. 05. 2014, torej skoraj dva meseca prej kot v prejšnjih sezonah..

V obdobju od 18.07.2014 do 15. 10. 2014 so bile posadke v pripravljenosti vsak dan od devetih zjutraj pa do sončnega zahoda 90 dni v skladu z 2. členom pogodbe 2330-14-000226. V tem času:

- je bilo pet dni s pogoji za pojav toče, kar je nekaj manj kot v prejšnji sezoni,
- smo opravili pet poletov,
- smo v akcijah naleteli pet ur in 32 minut,
- smo porabili sto triindevetdeset litrov tekočega reagenta in osemnajst plamenic.

Tudi v tem letu smo delali s krepko nezadostnimi sredstvi iz proračuna. Sredstva ki smo jih dobili so namreč vsa leta enaka, kljub precej višjim letnim stroškom. Še sreča da smo letos relativno malo leteli in dežurali samo polovico potrebnega obdobja, da smo lahko pokrili osnovne stroške projekta.

Prav tako nam EU zakonodaja nalaga opravljanje veliko obveznosti, ki so vsa povezana z velikimi stroški, ki vplivajo na ceno dejavnosti.

Tudi regenti so se zopet podražili v višini rasti cene žlahtnih kovin, prav tako letalsko gorivo.

Če želimo ohraniti vsaj sedanjo raven kvalitete izvajanja obrambe pred točo z letali, bo potrebno nemudoma sprožiti aktivnosti za zagotovitev sredstev v ta namen iz naslednjega proračuna, saj nas novi predpisi v letalstvu, ki smo jih sprejeli v RS zavezujejo k investicijam, ki jih po prejšnjem režimu za to dejavnost nismo potrebovali. Prav tako nastajajo dodatni stroški pri nabavi in vzdrževanju računalniške opreme potrebne za vodenje statistik, ki jo zahtevajo naročniki. V bodoče bo potrebno plačevati tudi koncesije, zakupe in transferje podatkov, ki jih potrebujemo za izvajanje dejavnosti.

V sezoni 2014 smo poslali v podpis pogodbe o združevanju sredstev dvainpetdesetim lokalnim skupnostim na področju Podravja. Devet lokalnih skupnosti ni podpisalo pogodbe, kar je skrajno neodgovorno do njihovega prebivalstva in posledično tudi do izvajalca, ki mora braniti celotno območje, saj točne ujme ne poznajo meja občin. Zanimivo je, da so to občine, ki imajo zelo intenzivno kmetijsko predelavo. Nekaj občin je sicer podpisalo pogodbo, vendar še niso pokrili zneska, zaradi tega tudi poročilo šele sedaj, ko smo izčrpali vse možnosti po normalni poslovni poti izterjati dolgove.

Vlada Republike Slovenije je podaljšala projekt za naslednji dve sezoni s pogojem da v njem sodeluje polovica branjenih občin z zneskom 81.000 €. Letos smo zbrali celo nekaj več sredstev od občin vendar se je zapletalo pri izplačilu iz proračuna saj je odgovorno ministrstvo trdilo da morajo biti podpisane pogodbe realizirane- plačane pred izplačilom sredstev. Ker nekatere občine ne plačujejo v roku je to skoraj ogrozilo projekt saj izvajalec ne more več zalagati lastnih sredstev. Prav tako isto ministrstvo, ki je vladi pripravilo neumen predlog že nekaj let zmanjšuje proračunsko postavko in jo je več kot prepolovilo, kljub temu da stroški iz leta v leto naraščajo. Zato upamo da bodo občine vršile pritisk na ministrstvo, da povečajo sredstva na proračunski postavki saj je država, po še veljavnem zakonu, ki se baje ne izvaja, dožna zagotavljat obrambo pred točo.

Uspešnost projekta

Po naših analizah skozi zadnja leta in tudi prej, je na branjenem področju absolutno manj škod iz naslova toče. Našo uspešnost potrjuje dejstvo, da tudi letos na branjenem področju, v času našega delovanja, ni bilo škode od toče, kar pa seveda ne velja za ostala nebranjena področja RS. Seveda v času, ko naš sistem lahko deluje, to je po dnevi in v pogojih VFR vidljivosti, ker za drugačen način nimamo dovoljenja in ne opreme.

V pretekli sezoni smo nekajkrat preprečili točne ujme, ki bi lahko povzročile katastrofalne škode. Da to drži se je možno prepričati. Vse naše akcije, so namreč dokumentirane in je vsako natolcevanje o

učinkovitosti odveč, saj so vlaganja v naše prizadevanje samo majhen delček proti škodam, ki nastajajo iz tega naslova. Res je, da imajo letala svoje šibke točke, to je letenje ponoči in v primerih, ko imamo razvito multi celico, vendar je veliko drugih situacij, ko pa lahko zelo uspešno posredujejo.

Da, naše analize držijo, dokazujejo priloženi posnetki radarskih slik in sledi letal na katerih je razvidno, da celica po obdelavi z AgJ razpada. V primerih, ko smo lahko posredovali namreč večinoma ni bilo omembe vrednih točnih škod.

Tudi letos so bile nevihte kompleksne, saj se je naenkrat pojavljalo več nevihtnih jeder na celem branjenem področju, kar je od naših posadk zahtevalo izredno zbranost in koordinacijo med posadko in operaterjem na tleh. Ob tem smo ugotovili, da v času akcij brez vodenja na tleh ne gre, predvsem v situacijah, ko se pojavlja več nevihtnih celic naenkrat.

ZAKLJUČEK

Upamo da bosta resorno ministrstvo in Vlada RS tudi v bodoče podpirala nadaljevanje projekta, saj so dobra izhodišča za njegovo nadaljevanje. Zagotovo ga podpira ena četrtnina lokalnih skupnosti RS, ki so vključene v projekt in njihovega prebivalstva, ki na podlagi dolgoletnih izkušenj v njega verjame. Zaradi navedenega smo tudi mi postavili nekatere cilje na daljši rok, ki pa so povezani z zalaganjem naročnikov, da zagotovijo sredstva za njihovo izvajanje. Z vsako letnim krčenjem sredstev že v naslednji sezoni ne bomo mogli speljati projekta tako kavalitetno kot v zadnjih dveh desetletjih, oziroma, ga bomo morali celo opustiti.

Vrjetno, bo v tem primeru skorjaj nemogoče najti financiranje za ponovno vzpostavitev obstoječe obrambe saj bomo primorani opremo prodati in seveda tudi kadrov ne bo.

Prav tako, je čudno pogojevanje vrednosti realiziranih pogodb s strani vlade in ministrstva saj to ni praksa pri javnih naročilih in je v tem primeru unikum oziroma namerno nagajanje nekoga, ki je vladi pripravil takšen predlog.

Cilji so: razširitev branjenega področja v prvi fazi na Prekmurje, v drugi fazi na Dolenjsko - Primorsko (ena logistika in trije operativni centri, zagotavljanje lastnega radarskega produkta). Nadaljni projekti so: analiza točmernege poligona, povezovanje regijski centrov - mednarodno, prenos podatkov, tehnologije in izkušenj. Prenosljivost in usklajenost sistema in procesov je pri tem osnovna potreba. V naslednji sezoni želimo aktivirati še vsaj eno do dve letali, ki bi bila na voljo, vendar je potrebno zagotoviti sredstva za opremo, dodatne pilote, šolanje le-teh, dodatno količino reagentov, ter računalniško podporo za povezave.

V Mariboru;04.11. 2014

Sestavil:
Vodja OPT LCM:
Darko Kralj

Odobril:
Predsednik:
Jernej Vaupotič